

D/24/02.02.01.00/2026

Kunnanhallitus 19.1.2026 § 16

Talousarvion 2026 täytäntöönpano-ohje

Uuraisten kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2026 talousarvion 8.12.2025 § 55. Talousarvion tilikauden tulos on 727 euroa ylijäämäinen.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden tarkoituksena on antaa konkreettisia ohjeita talousarviossa määriteltyjen asioiden lisäksi noudatettavaksi valtuuston hyväksymän talousarvion täytäntöönpanossa ja seurannassa. Toimialat voivat osaltaan täydentää ohjeita. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota ja toimielinten ja toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden on valvottava määrärahojen käyttötarkoituksia ja suuruutta. Toimielimen on välittömästi ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli ilmenee, ettei talousarvio toteudu suunnitellulla tavalla.

Muutoksista talousarvioon päättää valtuusto. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Talousarviopoikkeamista, joita ei ole talousarviomuutoksina hyväksytty, on annettava selvitys tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus kattaa johtamis-, ohjaus- ja seurantavastuun lisäksi tulostavastuun ja oikeudellisen vastuun.

Vuosittain toimielimen ja asianomaisen viranhaltijan on talousarvion käyttösuunnitelman vahvistamisen yhteydessä määrättävä vastuuhenkilöt, jotka hyväksyvät talousarvion käyttösuunnitelma-alueen tositteet, jollei hyväksyjää ole muutoin määrätty. Laskuja voivat hyväksyä toimielimen puheenjohtaja, kunnanjohtaja, toimialajohtajat sekä tulosalueen tai -yksikön vastuuhenkilöt.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytyksiä ovat sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Ne ovat myös osa johtamista, toiminnan ohjausta sekä palvelujen laadun varmistamista.

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista. Lisäksi varmistetaan voimavarojen tuloksellinen käyttö sekä turvattu omaisuus.

Hankinnat

Hankintoja ohjaa Uuraisten kunnan hankintaohje.

Sitovuus käyttötalouden osalta

Kunnanvaltuusto määrää, miten määrärahat ja niiden perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan viranomaisia. Talousarviokirjan luvun 6 tehtäväaluekohtaiset määrärahat ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia, jos ei toisin määrätä. Valtuuston päättämät tehtäväalueiden ja vastuualueiden nettomenot ovat valtuustoon nähden sitovia. Toimintayksiköt veloitetaan kantamaan tulonsa talousarvioon merkityn mukaisesti. Toimialat ja niiden toimintayksiköt ovat vastuussa määrärahojensa käytöstä lautakunnille.

Lautakunnat päättävät itse kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion jälkeen tehtävissä käyttösuunnitelmissaan siitä, mikä on sitovuustaso niihin nähden, eli mihin päätösvaltaa delegoidaan viranhaltijoille.

Strategiset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita. Toimintayksiköiden toimintaa tulee ohjata hyväksytyt strategiset tavoitteet. Tuotannollisilla tavoitteilla täydennetään strategisia tavoitteita siten, että tavoitteet kattavat tehtäväalueen perustehtävät. Nämä täydentävät tavoitteet ovat lautakuntatasolla sitovia.

Sitovuus investointien osalta

Investointiossa on laadittu vuosille 2026–2028 ja se hyväksytään vuoden 2026 osalta sitovana ja taloussuunnitelma vuosien 2027–2028 osalta ohjeellisena.

Talousarviovuoden kuluessa mahdolliset investoinnin lisämäärärahat edellyttävät aina ao. toimielimen, kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyn. Hyväksyttävään investointiohjelmaan otetaan uusia hankkeita talousarviomuutoksena silloin, kun kysymys on kunnan kehittämiseen liittyvästä tai muusta välttämättömästä tarpeesta.

Investointiosassa esitetään kyseisen hankeryhmän tai hankkeen menot aina bruttona. Bruttomenot sisältävät tällöin myös suunnitellun investointivarauksen käytön. Jos kohteeseen on olemassa investointivarausta, on se purettava samanaikaisesti, kun kohde on valmistumassa. Näin on meneteltävä myös irtaimen käyttöomaisuuden hankintojen osalta.

Mikäli investointiosan perusteluissa hankeryhmä on eritelty eri kohteiksi, ovat perustelut sitovia siten, että toimielimen on toteutettava ensisijaisesti perusteluissa luetellut kohteet.

Toimintayksiköiden tulee hankintoja tehdessään ehdottomasti noudattaa käyttöomaisuuslaskentaohjeita ja tehdä kirjanpidon kirjaukset oikein sen mukaan, onko kyseessä käyttöomaisuushankinta vai vuosittainen kulu.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat määrärahat, jotka vaikuttavat vuosikatteen muodostumiseen ja vuosikate. Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot perustuvat hyväksytyyn poistosuunnitelmaan.

Rahoitusosa

Valtuustoon nähden sitovia eriä rahoitusosassa ovat pääomarahoituksen erät: pitkäaikaisen lainojen lisäys ja vähennys sekä antolainojen vähennys.

Sijoitusten käyttösuunnitelma

Kunnanhallitus päättää kunnan sijoitusten kotiuttamisesta kunnan kassaan (hallintosääntö § 27).

Valmistelija/lisätietoja: Talous- ja kehitysjohtaja Miika Lähdeniemi, p. 040 768 4779

Kunnanjohtajan ehdotus: Kunnanhallitus antaa, edellä esitetyn lisäksi, seuraavat ohjeet vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpanosta:

1) Talousarvion toteuttamisessa on noudatettava em. valtuuston hyväksymän talousarvion sitovuudessa mainittuja asioita. Hallintokuntien edellytetään suunnittelevan toimintansa siten, että talousarviossa varatut määrärahat riittävät koko vuodeksi. Määrärahojen siirto talousarviyksikön sisällä on mahdollista, jolloin nettomenot pysyvät talousarvion mukaisina. Toimialajohtajien vastuulla on huolehtia siitä, että koko henkilöstöllä on riittävä tieto talousarvion sisällöstä. Toimielimien ja viranhaltijoiden hankintojen ja sopimusten rajaukset on määritelty hallintosäännössä ja hankintaohjeessa. Toimivaltarajan ylittävät hankinnat ja sopimukset on esitettävä kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Viranhaltijoiden ja hallintokuntien tulee hankintoja tehdessään huomioida, onko vastavia hankintoja vireillä omassa kunnassa, jolloin pyydetään yhteistarjous. Lisäksi tulee ottaa huomioon kunnan hankinnoista voimassa olevat yhteistoimintamenettelyt ja julkisista hankinnoista annetut säädökset sekä kunnan solmimat voimassa olevat hankintojen puitesopimukset.

2) Kunnanhallitus seuraa neljännesvuosittain talousarvion toteumaa. Tiedoksi annettava toteuma sisältää tuloslaskelman ja investointiosan sekä tarvittaessa muuta aineistoa. Ensimmäinen toteumaraportti käsittää tilanteen maaliskuun 2026 loppuun saakka.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Toimenpiteet: Tiedoksi Intra ja lautakunnat